

FHV-1 ? ?

Nåee, Herpes.....

Denne artikel er blevet til, dels på baggrund af egne erfaringer og dels på baggrund af materiale fra "Dr. Herpes" Dr. David Maggs, der er professor på UC Davis i Californien.

Dr. Maggs er, udover at være professor i øjenssygdomme, også formand for American College of Veterinary Ophthalmologists, redaktør på Veterinary Ophthalmology, medlem af European Society of Feline Medicine og bestyrelsesmedlem i Feline Advisory Board Expert panel.

De steder i artiklen, hvor jeg har sat et [1] henviser det til noter, som Dr. David Maggs udleverede på et seminar samt til den efterfølgende private mailkorrespondance, jeg har haft med ham.

Hvis du er opdrætter eller udstiller, og du har oplevet at din kat/killing nogle dage efter en stressende begivenhed begynder at få et vådt øje, der måske løber lidt, eller at din kat/killing får synkebesvær, ikke rigtig vil spise, får røde slimhinder i øjet eller at de ligefrem hæver op og nærmest "falder ud" af øjet, den går og nyser uden der kommet noget fra næsen andet end lidt klart flåd – ja, så er det ret sandsynligt, at din kat har Herpes. "Jamen, der var også mange, der har fået sygdom med hjem fra udstillingen" siger du måske, fordi du på et forum har læst, at andre har oplevet det samme, tror du på det, at smitten kommer fra udstillingen, så tager du som oftest fejl.

Når en kat efter en udstilling begynder at udvise disse symptomer, er det ikke, fordi katten er blevet smittet på udstillingen. Det er fordi den stress, som en udstilling er, har "tricket" en Herpes, som katten allerede har haft inden udstillingen, men fordi katten har været derhjemme og ikke har været stresset, så har katten selv kunnet holde sin Herpes i ave i hjemmemiljøet.

Men så kommer katten på udstilling, bliver stresset af det og så ses Herpes efter udstillingen.

Hvad er så stress? Stress er udstilling

(uanset hvor meget din kat så end "cruiser" rundt på dommerbordet og fører sig frem) flytning, parring, ny kat i huset – altså ændringer i forhold til at være en forkælet sofaløve, der har en fast daglig rutine – noget som alle katte elsker og sætter pris på. "Jamen, opdrætteren siger, at de aldrig har den slags problemer" – undersøgelser fastslår, at Herpes er almindelig, faktisk så almindelig at ca. 90% af katte er seropositive overfor Herpes, når de bliver testet. Andre undersøgelser viser, at 4 ud af 5 katte (dvs. hjem med mere end 3 katte) har Herpes [1].

Symptomerne: Våde øjne, der måske løber og med røde/hævede slimhinder. Nedsat ædelyst, evt. spisevægring og synkebesvær/nysen/hoste.

Herpes virus kan kun overleve 12-18 timer i omgivelserne. Herpes dør ved almindelig rengøring med vand og sæbe afsluttet med en aftørring med en Rodalon eller 1:32% Klorin opløsning [1].

Altså Herpes er en virus, og medicinsk behandling med antibiotika er fornuftig nok, men kun for at afhjælpe evt. anden sekundær infektion.

Antibiotika hjælper ikke på vira! Kun på bakterielle infektioner! Man kan ikke teste en kat for at se, om den er rask smittebærer, man kan kun teste en kat, når den har et udbrud.

Den eneste pålidelige test for Herpes er en såkaldt PCR-test. En PCR test (Prolimerase Chain Reaction test) er en test, som leder efter specifikke DNA par, i det her tilfælde Herpes DNA par.

Problemet med Herpes er, at medmindre katten får et rigtig grimt anfald af Herpes, hvor virus viser sig i øjnene og hvor øjnene er meget påvirkede, dvs. at der kommer sår på det 3.

øjnlåg, øjets slimhinder bliver ildrøde og/eller meget hævede, der kommer sår/hul på hornhinden, 3. øjnlåg og øjets slimhinder vokser sammen eller lignende grimme tilstande, ja så er Herpes egentlig ikke så slemt. Katten går måske rundt med et lidt vådt øje, den nyser måske lidt, hoster måske lidt eller har lidt synkebesvær og virker lidt ude af form, men er ikke rigtig "syg" og mange gange vil katteejere vælge at se tiden an, inden de kontakter en dyrlæge.

Behandling: Når katten kommer til dyrlæge, så er infektionen ofte ved at klinge af. Herpes er mellem 3 til 10 dage om at vise sig efter smitte og har i de fredelige tilfælde et forløb på mellem 10 og 20 dage.

Den mest almindelige medicinske behandling af Herpes er Ronaxan (til at afhjælpe evt. sekundære bakterielle infektioner), 1 gang daglig med 10 til 20 mg pr. kg kropsvægt i 10 dage. Derudover en øjensalve (oftest Terramycin Polymyxin-B eller Zovir)

Hvis øjnene er hårdere ramt, kan man bruge Acetylsystein øjendråber, som har en enzymhæmmende effekt. Det allervigtigste i behandlingen, især når der er tale om killinger er, at få fjernet alt det snask, der kan sætte sig i øjnene og i næsen.

Meget gerne hver gang man ser noget, men ellers mindst 4 gange daglig. Man kan købe pipetter med øjensbadevand til babyer på apoteket og de kan varmt anbefales!

Er det killinger, der er ramt, skal man sørge for, at de opholder sig i et varmt, forholdsvis fugtigt og godt ventileret værelse.

Øjne og næse skal som sagt holdes fri for snask, både fordi katten føler sig bedre tilpas, men også fordi det hjælper, når evt. øjensalve ikke først skal trænge igennem et lag af snask, før det kommer ind til øjet.

Man kan med stort held give dampbade (mere om det om lidt) og naturligvis skal man sørge for, at katten både får noget føde og tilstrækkeligt med væske, evt. via engangsprøjte i munden (ca. 60 ml væske pr. kg pr. døgn).

For at løse snottet i næsen kan man på apoteket købe saltvand. Det fås både som en spray og som dråber. Hvis katten trækker vejret gennem munden, kan man sagtens puste den i ganen med saltvandet, det fugter og løsner og hjælper.

Både øjenbadevandet og saltvand til næsen skal være til børn og kan bruges mange gange dagligt alt afhængig af behovet.

Vi har haft brugt begge dele op til 10 gange i døgnnet med succes og til stor lettelse for den angrebne kat.

Dampbade kan varmt anbefales. I Jem & Fix (og sikkert også andre byggevarerhuse) kan man købe nogle forholdsvise store klare plastikkasser på hjul og med låg.

Det, man gør, er at koge noget vand. I et fad med en stor overflade (f.eks. et ovnfast fad) hælder man kogende vand i sammen med 2 breve kamillethe og evt. 5 dråber Geranium olie (købes i helsekostbutikker).

Fadet sættes på et håndklæde på gulvet. Katten sættes på håndklædet og så sætter man plastikkassen ned over, så man har et gennemsligt plastikkassehus/dampbad.

Katten skal gerne sidde derinde i mindst 10 minutter. Når den kommer ud, skal den naturligvis tørres, for den vil være fugtig.

De få gange vi har haft brug for det her, er det gået uden problemer. Kattene har forholdsvis hurtigt vænnet sig til dampbadet og accepteret, at der skal de så sidde. Især hvis man bliver hos katten og har lukket sig inde med den evt. på et badeværelse.

Udover Geranium oliens helt klare positive virkning på luftvejene, så dufter det også dejligt, synes jeg :) Hvad der kan hjælpe på Herpes (der som sagt er et virus), især hvis det er kattens øjne som er ramt, er L-Lysin. Den anbefalede dosis er 500 mg 2 gange daglig, så længe Herpes er i udbrud, dosis er den samme uanset, om der er tale om voksne eller killinger.

Hvis der er behov for det, så kan man følge op med 500 mg 1 gang daglig i en kortere eller længere periode (30 dage til mange måneder). Hvad er det så L-Lysin kan?

Som sagt, så er 90% af katte seropositive (dvs. har antistoffer i blodet) overfor Herpes.

Når katten først har mødt Herpes og har sin første infektion, så vil viruspartikler under dette første anfald på et eller andet tidspunkt via viral repli-

kation (virus fordobling) i enten øjet eller næsen støde ind i en nervebane og af den vej vandre ind i trigeminal ganglion, som er en stor nerve der ligger nær hjernen. Her vil virus gemme sig.

Det er vigtigt også at forstå, at Herpes lever inde i cellerne, og det er også derfor at mange katte som har haft Herpes vil være raske smittebærere resten af livet.

Stress vil så kunne udløse et nyt Herpes anfald.

Det L-Lysin kan i forbindelse med Herpes er at nedsætte hastigheden for viral replikation. Dvs. L-Lysin slår ikke Herpes ihjel, men forhindrer, at der bliver flere Herpes virus partikler eller nedsætter deres vækst og dermed antal.

Når talen falder på Herpes, er der nogle kommentarer, der synes at gå igen "Er det ikke bedre at skaffe sig af med katte som man ved har haft Herpes?" Jo, naturligvis er det allerbedst at have et "Herpes-frit-katteri", men vælger man at udstille og vælger man at opdrætte, så er det nærmest en umulig mission. "Hunkatte, der har haft herpes, vil give det til deres killinger" - ja og nej. En hunkat, som har killinger og pga. graviditet og fødsel reaktiverer sin Herpes, vil naturligvis kunne give det til sine killinger, efter de er født.

Det er derfor en god idé, hvis man har viden/mistanke om, at ens hunkat har haft Herpes, at give hende L-Lysin vedligeholdelsesdosis (500 mg 1 gang daglig) under graviditeten og killingernes opvækst.

Hvad der er vigtigt at slå fast her er, at en hunkat som har haft Herpes og som får et re-udbrud i sin drægtighed, IKKE kan smitte sine ufødte killinger [1]. Hvis en kat møder Herpes for første gang under drægtighed, så kan virus gå i blodbanerne og dermed inficere de ufødte killinger. Men får hunkatten et re-udbrud pga. graviditet, så sker dette ikke! [1]

En hunkat, som man ved har haft Herpes, og som reaktiverer Herpes i forbindelse med graviditet, amning etc. kan naturligvis smitte sine killinger.

Har man set det ske før med hunkatten, eller man har set det ske før i sit opdræt, så må man i samråd med sin dyrlæge overveje, om man skal begynde at vaccinere sine katte efter et andet mønster end det mest gængse. Vi har en hunkat, der lige har haft et kuld. Da hun var ca. halvvejs i sin drægtighed, brød hendes Herpes ud

for 2. gang i hendes liv.

Vi kunne ikke give hende Ronaxan (Ronaxan hæmmer knogledannelsen i de ufødte killinger. Havde hun fået Ronaxan, havde vi populært sagt fået killinger, der ville se "normale" ud, men som ville ha' skøre eller manglende knogler), hun fik L-Lysin og masser af mad og væske. Hun fødte sunde og raske killinger, der først i forbindelse med deres første vaccination fik Herpes. Dvs. den Herpes, de havde i kroppen, kunne de holde i ave, lige indtil de blev vaccineret første gang, da de var 12 uger.

Har man en Herpes kat, som skal igennem en planlagt operation (neutralisering, tandudtrækning etc.) så er det en god ide at give L-Lysin (igen 500 mg 1 gang daglig) mindst et par uger før og efter operationen. Jeg tror personligt på, at Herpes er noget, som vi som opdrættere og udstillere må lære at leve med og arbejde rundt om, så at sige.

Og jeg tror, at det er korrekt, at 4 ud af 5 opdræt har Herpes. Der er bare stadig nogle som ikke vil indrømme det - desværre.

Det nytter ikke at skaffe sig af med sine Herpes katte, medmindre de naturligvis har så svagt et immunforsvar, at de konstant får udbrud.

Det nytter heller ikke at fravænne sine killinger tidligt. Tidlig fravænnning er efter min mening nyttesløst (ingen kan opretholde de rette karantænezoner i et normalt hjem) og desuden er tidlig fravænnning en synd overfor killingernes udvikling som katte.

Tidlig vaccination, ja det er en mulighed og noget, der er værd at diskutere med dyrlægen.

Hos os vaccinerer vi helt normalt, dvs. første gang ved 12 ugers alderen, ugen efter bliver de, der skal sælges til kæl, neutraliseret, og 3 uger efter får de anden vaccination. Vi har gennem årene set nogle heftige udbrud af Herpes hos både voksne katte og killinger.

Med undtagelse af en enkelt kat, så har det til dato ikke givet de ramte kattene permanente problemer. Hvis denne artikel giver anledning til yderligere spørgsmål, er I altid velkomne til at kontakte mig.

Mail & telefonnummer kan ses på www.luna-tick.dk

Af Marianne Seifert-Thorsen,
Luna-Tick Abyssiniere

Må ikke bringes uden tilladelse fra forfatteren

